

REIS

Äraarvamatu Hiina IV

Hiina müür

Meie külastasime Pekingile kõige lähemal olevat müüriõliku Badalingis, mis on linnast 70 kilomeetri kaugusel. Kui sa ei ole Hiina müüri käinud, siis pole sa nagu Hiinas olnud. Tegemist on väga suurejoonelise, võimsa ja kõige pikema ehitisega maailmas.

Hiina müüri pikkuseks loeti kunagi 6700 kilomeetrit, mis valmis 221. aastal eKr. Ajahammas on müüri oluliselt hävitanud ja praegu on sellest säilinud napilt üks kümendik, millest suurem osa on konserveeritud ja külalistele suletud. See osa, mis on taastatud ja avatud küllastajatele, näitab ajastute kulgu ja seal toimunud. Müür lookeb kõrgete mägede vahel, on keskmiselt kuus meetrit kõrge, ca viis meetrit lai, sellepärast peab mõistma, miks selle ehitamise ajal hukkus ligi miljon hiinlast, kellest paljud maeti müüri sisse. Müür ehitati kaitseks eelkõige põhjapoolt tulevatele mongolite ja mandzude vastu. Kuid röövullutajad olid kavalad ja tekitasid müüri ikka auke ja seega ei täitnud müür enam oma kaitsefunktsiooni. Sarnaselt Egiptuse püramiididega peetakse Hiina müüri koos paljude teiste maailmaimedega samaväärseks saavutuseks.

Meie käisime ühel raskemal müüriõljal. Kohati oli müüri tõus 60 kraadi ja sellepärast seal palju tavaturiste ei olnud. Teisel pool oli müür laugem ja seal oli rohkem turiste. Kui me selle ca kahekilomeetrise üles-alla kulgeva lõigu edasi-tagasi ära käisime, siis õhtuks olid jalad nii läbi ja kanged, et abi sai vaid jalga-massaažist, mida tehti tões-

ti hästi. Järgmisel päeval andis ka selg tunda. Nii proovisime ka üldmassaaži ära ja peab ütleva taas, et Hiina mehed oskavad seda kunsti küll!

Badalingis peeti raske, kurvilisel ja ohtlikul rajal olümpiamängude jalgratta maanteesõidu võistlused, mida meie kahjuks ei näinud.

Hiina köök

Sellest ei saanud üle ega ümber, sest süüa ju tahtsime. Käisime kohalikes söögipai-kades, kus sai ise toitu valida ja seda priimusel valmistada, ja restoranides, kus nautisime erinevaid maitseelamusid. Üldiselt võib öelda, et kõik mis liigub ja hamba all ei krigise oli söödav.

Kui Põhja-Hiinas on peamisteks toiduaineteks nuudlid, leib, kartulil, kapsas, äädikas, ja toit ei ole nii võrtsikas, lõuna pool armastatakse rohkem riisi, mereande, tsillikastet ja väga võrtsikaid toite. Pekingi köögi eripäraks on veel see, et rohkem kasutatakse küüslauku, soola, ingverit. Soovikoral sai tellida näiteks koeraliha või eksootilisi mereande. Söömiseks kasutatakse pulki. Ühes soliidses restoranis palusime nuge ja kahvleid, lõpuks toodi kolm kahvlit ja teised olid sunnitud ikka pulkadega sööma hakkama.

Praktikas saime pulkadega söömise kiiresti selgeks. Pekingi firmaroom on part, selleks et seda maitsta, söitsime äärelina kõige tuntumasse restoranis. Pardiliha oli ettekiidest tui-mem, aga selle fileerimine oli omaette vaatamist väärt. Fileeritud liha pandi õhukesse taig-nalehte koos mitmete maitse-ainetega, keerati rulli ja pisteti pöske. Tavahiinlane võib seda endale lubada vaid piduli-

Iga Hiinat külastav turist peaks kindlasti ära käima ka Hiina müüri.

kel juhtudel, sest see on kallis. Peaaegu sama tuntud on aurutatud pelmeenid, mis maitse-sid tõesti hästi.

Reisi lõpuks harjusin hiina köögi ära, mulle need toidud lausa need meeldisid, sest siin ei liialdatud lihaga. Palju oli kõikvõimalikku rohelist ja võrtsi, mis alguses tundus vastuvõtmatuna, kuid koju jõudes tundsin sellest lausa puudust. Loomulikult ei puudu Pekingis ka kohalik köök, kiirtoidukohad ja muu. Joogiks kõlbab toidu kõrval kõige paremini hiina tee, või kohalik õlu, mis oli täitsa hea. Janu puhul ei olnud arukas kasutada kraanivett, sest kere võis kohe lippama hakata, kasutasime mineraalvett.

Turg ja tingimine

Riigikaubandus ja vaba-kaubandus erinevad teinetei-

sest täiesti. Riigikauplustes ei saa tingida ja hinnad on kogu Pekingis samad. Turul ja erasektoris on tingimine aga kohustuslik. Kui sa seda ei tee, ei võeta sind tõsise partnerina ja sa saad hinnas palju petta. Kauplemise kuldreegiks oli see, et pakutud hinnale peab vastama umbes 10% madalama hinnaga. Lõpuks saad kauba enam kui seitsmekümne protsendi võrra madalama hinnaga kätte. Kauplejad on kõvad „pähemäärijad“. Kui saavutad mõne kaupleja-ga pilkkontakti, võetakse sul vägisi käest kinni ja pakutakse oma kaupa. Sellepärast käisin mina turgudel päikesepri-lid ees, ega pööranud peadki kauba poole. Kuna kumbki pool üldjuhul teineteise keelt ei mõistnud, siis näidati kauba hinda kalkulaatorilt, millele sina vastasid oma hinnaga ja nii-

kaua käis kauplemine, kui saite hinnas kokkuleppele. Mina tegin nii: kolmel viimasel pak-kumisel olin oma hinnas jär-jekindel kuid kauplemine ei jäänud sugugi veel katki, kui-gi läksin lihtsalt ära. Aga kaup-mees jooksis tavaliselt järele, sest ka viimane hind oli tema-le tegelikult veel tasuv. Selline kauplemine pakkus mulle lausa mõnu. See oli mäng, kus käis võitlus selle üle, kumb alla annab.

Mida võiks eestlane Hiinast osta

Mida hing ihkab; aga kindlasti kunsti ja käsitööd, siiditekke, pärleid, portselani, nefriittooteid, lehvikuide, sest need on odavad. Mis ei ole odav, aga on väärt, see Hiina roheline tee. 100 grammi teed maksab kvaliteedist sõltuvalt 150 - 350 krooni. Kunstnik ostab kindlasti nn õpetlase neli aaret ehk pintsi, tuššipliatsi, paberi ja hõõrumiskivi.

Üldiselt on kaubad, eriti elektroonika, meie rahakotile odavad, kuid palju on piraatkaupa. Väike hinnavõrdlus: hea õlu maksis 7,5; bensiin 6; väikeauto 80 000; metroo- ja bussipilet 3 krooni. Kuid keskmine pekinglane teenib kuus ligi 4000 krooni.

Vaba aeg

Eks seda sai nautida õõsel, sest päev kulus võistlustele ja tagasi hotelli jõudsime tavaliselt enne keskkööd. Siis sai-

me restoranides või meie kõrval olevale Pekingi tähtsamal ostu- ja jalakäijate tänaval juua õlut ning tutvuda öise Pekingiga. Tänavate ääres mängisid kohalikud hasartselt mitmesuguseid lauamänge, seljas meie mõistes siidist pidžaamataolised riided.

Väikestel ja kitsastel kõrvaltänavatel pakuti mängude lõpupäevadel jälle intiimteenuseid. Enne seda oli linn sellistest teenusepakkujatest tühi, sest politseikontroll oli kõva. Massaažiteenuse pakkujad võtsid su lausa tänavalt kinni ja suunasid siseruumidesse, kuid massaaž kulus väsinud kehale üldjuhul marjaks ära.

Ühel õhtul külastasime kuulsat Pekingi akrobaatika-teatrit, kus etendus oli valguse, muusika, pantomiimi, võitlus-kunstide ja akrobaatika fantastilise sulam.

Huvitav oli see, et teatri fuajees maalisid kunstnikud müügiks erinevatel viisidel pilti, näiteks söetükiga ja sõrme-padjandiga. Võisid lasta ka endast pildi teha, aga see maksis palju.

Kahjuks ei jõudnud me Pekingi kuulsasse klassikalisse ooperisse.

Kui tuli vajadus külastada WC-d, siis need olid midagi samalaadset, nagu N Liidu ajal jaamades – haisvad, nurgas ja-lajälgedega augud, paberit pole ette nähtud.

LEONHARD SOOM

Selline on kuulsat Pekingi pardi serveering.

Hiinast tasub kaasa osta kunstiesemeid ja käsitööd. 3x Erakogu